

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
 Izen Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
 ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
 večkratnem inseriranju primeren popust.
 Upravništvo sprejema naročnino, inserate
 in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
 Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
 Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se mora
 govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
 Rokopis se ne vrača.
 Nezaprte reklamacije so poštnine proste.
 Telefon Interurban št. 113.

Pokolil v Črni gori.

V Črni gori se je nekaj pred vojno zelo patrajarhalno živelo in tudi varnostne razmere so bile dobre, da še danes stari ljudje z upravičenostjo pripovedujejo, da vrat ni bilo treba zapirati in da bi lahko človek sredi noči po najsamotnejših potih prenašal vreče zlata. Črnogorci so bojevitost in strastni, a če strasti nihče ne podpihuje, so zelo dobrodušni in spravljivi. Dolgoletna vojna je strasti razvnela in vse primitivne lastnosti črnogorskega ljudstva so se začele na vso moč in od vseh strani izkoriščati. V dobi avstrijske okupacije se je Črnogori na čast našlo med domačini le malo ljudi, ki so stopili v službo tuje soldateske proti svojim sorodnikom. Ko je pa napočil preobrat, so pa ravno ti ljudje in vsi drugi manj vredni tipi izrabili zaupljivost ljudstva in postali največji kričarji v novi zelo vrveči in malo moralni politični dobi. Črnogorci so precej strogo razdeljeni na plemena in če se je v kakem plemenu našel kričar za kako politično smer, je znal za seboj speljati tudi svoje soplemenjake. Ker je Beograd po strankarski in ne po strokovni kvalifikaciji nameščal tudi po Črni gori svoje organe, si lahko mislimo, kako neznosni odnosi so nastali v tej pokrajini.

Strankarska korupcija, ki je zasejala sovraštvo med brate, je povzročila v Črni gori že vse polno smrtnih in drugih žrtev. Po Črni gori je sicer dosti kačakov ali roparjev in političnih beguncev, a če pade glava katerega oblastnega ali plemenskega prvaka, potem so vedno krvavi boji med samimi Črnogorci ali se pa vsa jeza in bojaželjnost zlije nad muslimani. Nazadnje je bil ubit Boško Bošković, ki je kot pristaš sedanje vlade sedaj postal iz okrožnega načelnika inspektor ministrstva. Padel je na meji Črne gore že v Sandžaku v okolici Šahoviči. Kdo ga je ubil, se ne ve. Mogoče razbojnik, mogoče pa kdo radi kake krivice, ki mu jo je umorjeni prizadajal v službi. Rojaki umorjenega Boškovića se pa niso brigali za kako preiskovanje in zasledovanje pravih zločincev, ampak so se kratkoma odločili za po hod proti muslimanom, ki živijo po vaseh okrog Bjelega Polja v Sandžaku. Muslimani dobro vedo, da se nad njimi po navadi zlije jeza raznih črnogorskih plemen in so obvestili krajevnega in okrajnega načelnika, kaj jim preti od krvnoosvetniške Boškovićeve rodbine, ki je za pohod proti Turkom pripravila tudi vasojeviško plemo. Oba načelnika in vse druge oblasti se niso prej zganile, dokler ni bil pokol nad Turki izvršen. Črnogorci iz Vasojevića so pobili krog Šahovića in Bjelega Polja nad 150 muslimanov, starih in mladih, žen in otrok in 20 žrtev je padlo celo v poslopju načelstva, kamor so se napadeni zatekli, meneč, da bodo varni pod streho oblasti. Kako je prišlo do tega, da so se Črnogorci iz krajev nad Kolašinom in iz Vasojevića znosili nad Turki, se da lahko razložiti. Umorjeni Boško Bošković je bil vladni človek, od njega so rojaki sestradani in razdivjani, kakoršni so, mnogo pričakovali in ker so poprej od njega in drugih slišali, da so Turki »protivladni«, »protidržavni« itd., so pa ob njegovi smrti napravili na lastno roko pohod proti muslimanom.

Kdor ne pozna razmer, bi se vprašal, kje je oblast. Zakaj ne poišče pravih krivcev? Zakaj ne prepreči izvrševanja krivne osvete? itd. Odgovor na vsa ta vprašanja je pa ta, da oblast v Črni gori sploh ne funkcijonira. Oblastniki so ali domači črnogorski eksponenti vladajoče stranke, ali pa srbijanski najslabše kvalificirani uradniki, ki ne znajo in nečejo uveljaviti veljave zakona, pridobiti pri ljudstvu vanj zaupanja in ki končno tudi niso sposobni zasledovati razbojnikov, katerih zločini se vzamejo enkrat kot povod kakega pokolja muslimanov, drugič pa za krvno bitko med samimi črnogorskimi skupinami in rodbinami, ki pripadajo različnim političnim strujam.

Politični položaj.

Državni odbor. Včeraj se je po določi volilnega zakona prvič sestal državni odbor k seji. V tem odboru so poleg predsednikov vrhovnih sodišč tudi predsednik in oba podpredsednika narodne skupščine. Odbor bo ugotovil, koliko narodnih poslancev pride na posamezna okrožja, dalje določi volišča v vsakem okrožju in predsednike na glavnih krajevnih voliščih. Odbor bo delal en mesec in ta čas bodo vsi člani odbora zbrani v Beogradu.

Iz prve seje državnega odbora. Prva seja državnega odbora je dokazala, da je vladinovec za pravico, zakon in pamet — tolikanj kot za lanski sneg. Koj začetkom seje se je začelo obravnavati vprašanje, katero ljudsko štetje naj pride v poštev pri teh volitvah. Dr. Maček in dr. Hohnjec sta bila odločno proti temu, da se vzame za podlago ljudsko štetje iz leta 1910, ko smo bili danes v Jugoslaviji ujedineni narodi še vsak v drugi državi. Tudi oba predsednika zagrebskega stoja sedmorice dr. Badaj in dr. Verona sta bila odločno kot ju-

rista na edino pravilnem stališču, kojega sta povdarila dr. Hohnjec in dr. Maček. Mi imamo vendar novo narodno statistiko iz leta 1921, ki je točna in te bi se morali držati pri teh volitvah. Predsednik državnega odbora Ljuba Jovanović je bil pri teh diskusijah glede ljudskega štetja iz leta 1910 in 1921 mnenja, da v tem slučaju ne gre za pravico in ne za pamet, ampak za ustavo, ki pravi, da se morajo vršiti volitve po statistiki iz leta 1910. Pri glasovanju in po dolgi debati je seve zmagal Ljuba Jovanović s svojim abderistvom, ker radikalom je tudi pri teh volitvah največ na tem, da bodo potom ljudskega štetja iz leta 1910 v Srbiji in po onih blaženih naših južnih krajih lahko glasovali tudi mrtvi. Ako bi se vodile volitve po statistiki iz leta 1921, bi izgubila Srbija in Črnagora 17 zastopnikov, a to se seve ne sme zgoditi in radi tega bomo tudi pri teh volitvah deležni dobrot balkanske statistike iz leta 1910.

Radikalno zborovanje v Beogradu. Pašić na tem zborovanju ni nastopil, zato je pa govoril v čisto njegovem duhu minister Marko Trifković. Iz njegovih besed se je dalo spoznati, da zahteva velesrbsko hegemonijo in da Slovencem in Hrvatom ne pripozna nobenih pravic. Tega od M. Trifkovića ni nobeden pričakoval, vendar pa je dobro, da je tako odkrito pokazal svoje karte. Njegovo stališče se popolnoma ujema s Pašićevim. To je prava beseda režima narodne sramote. Pribeževanje in žerjav se od sedaj ne bosta mogla več izmotavati. Na shodu je bilo razpoloženje zelo različno. Navzoči so bili pristaši raznih strank. Ko je nekdo govoril proti korupciji, se je nekdo iz njega norčeval in zaklical: »Vuk vuče magarca«. Padale so tudi opazke proti režimu. Na drugi strani so pa padali klici za Veliko Srbijo in amputacijo. Po teh govorih je jasno, da so oni agenti Pašićevi v prečasnih krajih, da morajo postopati po njegovem programu.

Davidovičev govor. Na seji glavnega odbora demokratske stranke v Beogradu je imel Ljuba Davidovič daljši govor, ki je velepomemben zlasti radi odločne obtožbe Pašića in njegove politike: »Obtožujem največjega ljudskega protivnika in samega nosilca današnjega režima Pašića. To ni prva obtožba in tudi ne prazna. Radi tega hočem, da zveste nekoliko momentov. Nekega dne me je pozval na razgovor. Vabil je našo stranko, da vstopi v vlado. Vprašal sem ga, kaj misli o Hrvatih. — Odgovoril je: »Poskušam s silo vladati to državo. Ako ne bodo hoteli, naj gredo.« To znači, da pristaja na razbitje te države. Na koncu govora je rekel Davidovič: »Sporazum pa moramo ohraniti nedotaknjen, ker se moramo boriti proti reakciji in zavarovati nedotakljivost poslancev, ker se je sedaj prvič proglasilo, da narodni poslanci nimajo ne mandata ne imunitete. Začelo se je z Radičem, končati se pa more z demokrati. Mislim, da je ta namera, ako jo vlada izvrši, usodna za domovino, da je katastrofa za državno edinstvo. Morebiti se bo vlada tako daleč spozabila, da to namero izvede, ker je meni ta lepa mlada naša država tako zelo pri srcu kakor gotovo tudi vam, zato želim, da ta namera ne upropasti našega ljudstva. Naša vlada hoče dobiti pravdo proti ljudstvu, toda ljudstvo ne bo izgubilo pravde, katero vodi z zastopniki, pravdo mora dobiti! To je ugotovila zgodovina vsakega naroda. Še enkrat vas pozivam na delo in na boj za naše ideje.

P. P. vlada in njeni koraki proti HRSS. Oster nastop vlade proti HRSS, kojega so posebno naglašali njeni člani že kaj pri nastopu, je odložen. Predvsem je pričakovala vlada povratek kralja, drugič pa se ni natančno in sigurno vedelo, kje ravno da je Radič. Sedaj, ko ima tudi vlada zagotovilo, da je Radič v inozemstvu, mora biti vlada glede ostrega nastopa proti HRSS bolj pazljiva in mora preganjanje Radičeve stranke zaviti v plašč nekake zakonske oblike. Dr. Lazica Marković je ustavil predlog, ki sloni na metodah, katere je naš rumunski zaveznik Bratianu uporabil proti svojim političnim nasprotnikom. Posebni in izjemni zakoni se bodo začeli izvajati proti HRSS po rekonstrukciji P. P. vlade in to bo 27. t. m.

Radikalni nosilci list v Bosni. V petek je določil glavni odbor radikalne stranke nosilce list za Bosno in Hercegovino. V Sarajevu in Travniku bo nosilec liste dr. Milan Srškić. Radi nosilca liste v Mostaru je nastal spor med dosedanjim nosilcem dr. Lazico Markovićem in radikalnim poslancem Perom Ivanišević; spor je ršen končno tako, da ostane v tem okrožju nosilec liste Lazica Marković, Ivanišević bo pa kandidiral v dveh posebno močnih srezih. V Tuzli bo nosilec liste pop Matija Popović, njegov namestnik pa Aca Stanojević. V Banjaluki bo nosilec liste sam Nikola Pašić, v Bihaću pa dr. Vasa Jovanović. Radikalni so se odločili za živahno agitacijo med muslimani in katoliki, ker so jim baje njihovi zaupniki sporočili, da ti zapuščajo Radiča in Spaho. Vsi radikalni poslanci bodo šli med ljudstvo, razven posebnega odbora, ki ostane v Beogradu in ki ima nalogo paziti, da se ne bi v nobenem okraju liste delile.

So že pričeli. Novosadski »Vidovdan« glavno glasilo orjune, pozivlja v svoji zadnji številki vse orjune,

poverjenjstva in delegate, da takoj brzojavno obvestijo oblastni odbor, če se v njihovi okolici pojavijo poslanci ali agitatorji Radičeve stranke. Kaj namerava orjuna s tem pozivom doseči, se bo pokazalo, dvomljivo pa je, če si bo upala nastopiti z nasiljem proti hrvatskim kmetom, ki bodo svoje poslance ščitili.

Po svetu.

Avstrijska kriza. Zveznemu kanclerju dr. Seipelu se ni posrečilo sestaviti nove vlade, ker so nastale pri pogajanjih z deželnimi glavarji različne težkoče. Dežele zahtevajo reformo uprave ter večjo avtonomnost, glavna zahteva pa je, da se mora razdeliti na dežele 240 milijard kron, ki predstavljajo avstrijske davčne dohodke. Nov poskus je dr. Seipel odklonil, poslanski mandat še sicer obdrži, za naslednika je pa vodstvu stranke predložil dr. Rameka.

Sestanek Društva narodov. Bodoče zasedanje Društva narodov bo 8. decembra v Rimu. Dnevni red tega zasedanja bo v prvi vrsti razprava o praktičnih izvedbah sklepov ženevske konference in pa vprašanje razorožitve in varnosti. Ta konferenca bo imela v prvi vrsti namen oživitvoriti in določiti potrebne korake za ohranitev trajnega miru med narodi. Izdelala se bodo tudi natančna določila glede varstva napadenim narodom in glede ukrepov proti napadalcem.

Volilno razpoloženje na Poljskem. Varšavski novinarji so priredili med parlamentarnimi krogi zanimivo anketo. Razposlali so vsem strankinim klubom vprašanje, ali želijo razpust sedanje sejm in razpis novih volitev. Pred par mesci je namreč izgledalo, da je to vroča želja do malega vseh strank. Sedaj so pa z malimi izjemami — kakor od strani radikalno agrarnega tabora in narodne delavske frakcije — odgovorili vsi prvaki strank, da se v doglednem času ne želi volitev. Druge politične skupine so zopet odgovorile neodločno, kakor krščanski narodni klub, socialisti in narodni desničarji. Od nobene močnejše in važnejše strani se torej volitve ne priporočajo.

Angleška zunanja politika. Programatične izjave nove angleške vlade kažejo najprej, kako je angleško politično življenje zrelo, potem pa kako smešno so vse primerjave, ki se delajo med političnim življenjem pri nas in med onimi na Angleškem. Ko je pri nas in še v nekaterih drugih državah nekaka dolžnost vsake, pri nas celo neparlamentarne vlade, da najprej podere, kar je njena prednica zgradila in da krati vse njene zasluge, je pa angleški vladni predsednik vse lojalno priznal, kar je njegov prednik storil dobrega in koristnega. Ta lojalnost je po mnogih državah nenavadna ali pa celo nerazumljiva. V razliki od metod po drugih državah so Angleži takoj po izvedbi volitev zopet pridobili svoj notranji mir in svoje ravnotežje, ki se je v volilnem boju samo za kratek čas kršilo. Novi vladni predsednik Baldwin je izjavil, da je londonski sporazum in sprejetje Dawesovega načrta velik uspeh in da je treba ta uspeh pridržati kot temelj za reševanje odškodninskega vprašanja. Na Angleškem se pri vodstvu in upravljanju države nikdar ne govori o tej ali oni stranki, ampak vedno le o državi in po volitvah izvršene izpremembe niso ničesar drugega kot nadaljevanje državnega vodstva po napravljanih poskusih in po dosegljih izkušnjah. Voditelj sedaj vladajoče stranke še v volilni agitaciji ni nikdar povdarjal, da bi se morala ta ali ona uredba in uvedba prej vladajoče stranke odpraviti in iztrebiti. Če se je kritiziral na primer sporazum z Rusijo, se ni nikdar ne poprej in ne sedaj napovedovalo pretrganje vseh zvez s sovjetsko Rusijo. V kolikor se konservativna stranka ni strinjala z Macdonaldovim prizadevanjem in delom za mir, v toliko ni potrebe tega dela tudi nikdar zanikala. Pač pa hoče v tem pravcu delati nove poskuse in sicer sprva ne kot poprej na široki podlagi Lige narodov, ampak predhodno v sporazumu z Ameriko in Francijo. Če so konservativci v volilni agitaciji naglašali, da delavska stranka preveč popušča pred Francijo, s tem še ni rečeno, da bi se odnosi med obema državama spremenili. Vse kar je Baldwin dosedaj govoril o Herriotu, je temeljito razočaralo vse nasprotnike sedanje francoske politike. V svoji deklaraciji bo sprejela nova angleška vlada kot najvažnejše točke: zaščitno carino za industrijske izdelke, pobijanje brezposelnosti, zgradba stanovanjskih hiš in razširjenje odredb o delavskem zavarovanju. Konservativci smatrajo za zelo važno torej isto, kar so smatrali tudi ministri delavske stranke. Če bi bili angleški konservativci vsaj malo podobni recimo našim konservativcem, bi nikdar ne jemali v svoj program vprašanja, ki so bila tudi prej vladajoči delavski stranki po večini najvažnejša.

Izjave Kemal paše. Predsednik turške republike Mustafa Kemal paša je imel pred narodno skupščino v Angori zelo važen govor, ki navaja kot notranje državne potrebe najprej dobre prometne zveze, pobijanje malarije ter javna dela in zgradbe. Tudi vojsko, ki je materijelno in moralno dobra, je treba še izpopolniti.

posebno pa mornarico in zračno flotilo. S tem pa ne namerava turška republika nobenih napadalnih akcij, ampak vojska ji služi samo v obrambo. Glede zunanje politike je izjavil predsednik republike, da je turška država v dobrih odnosih z vsemi drugimi državami, posebno prijateljske vezi jo vežejo s Francijo, Rusijo, Italijo, Perzijo in Afganistanom. Zveza narodov bo zelo koristna institucija, če bodo njeni člani zasledovali dobre cilje, med katerimi je prvi trajni mir, zraven pa moč, da se zavaruje napadene in pokori napadalce.

Poraz Špancev v Maroku. Kljub ugodnim uradnim poročilom o poteku operacij v Maroku, izgleda sedaj, da je poraz španskih čet popoln. To je uvidelo menda tudi že špansko vodstvo, ker se sedaj vrši splošni umik vseh španskih posadk nazaj k obali. Mnogo čet se je že vkrcalo na ladje ter bodo prepeljane nazaj v Španijo. Umik je pospešilo revolucionarno gibanje v Španiji; ljudstvo se ni moglo ogreti kljub vsej propagandi za bojevanje v Maroku, za kateri je žrtvovalo tekmolet ogromen krvni in materialni davek. Revolucionarni agitatorji so imeli radi tega lahko delo in danes je opaziti v celi Španiji nevarno vrenje. Strogost, s katero vlada nastopa proti svojim nasprotnikom — v par dneh je bilo v Španiji ustreljenih nad 100 ljudi — je ljudstvo še bolj razburilo in sedanji režim se drži na površju le z največjim nasiljem.

Beleške.

Glasovi radikalskega sporazuma. Znano velesrbsko glasilo »Balkan« piše: Če so Slovenci tako slabi Slovani, da morejo oddati pri volitvah večino glasov dr. Korošcu, tedaj lahko poskakuje Srb od radosti, da se ta in takšna Slovenija loči, popolnoma loči od nas. Slovenija je tudi sicer balast za našo državo. Nobene škode bi ne bilo za Slovenstvo niti za državo, če bi se ločili od nas ti tujci, ki govorijo samo še slučajno slovanski jezik in nosijo slovansko ime. V teh šestih letih so se kot kobilice samo redili v naši državi(!), preplavili so vse naše bogate kraje, dočim med seboj vsi brez razlike ne morejo trpeti nobenega Srba ali Hrvat; naj gredo k vragu skupaj s svojim Koroščem, če tako slepo drve za njim. — Za »Balkanom« pride »revijalni« tednik, ki nosi lažljivo ime »Istina« in ga urejuje neki Lj. Popovič, ki je bil poprej hud Madžarom, danes pa Velesrb. Ta možakar je istinito pokazal velesrbsko razpoloženje, ko je napisal: »Zakaj srbsko ljudstvo ne napravi razumljive geste in ne naznani Evropi, da prepušča narode, ki so željni samoodločbe, svoji usodi? Toda obenem bodo Srbi sporočili, da gredo njihove meje do Kolpe in druge strani Velebita. Šele v srbskih nacionalnih mejah se bo ustvarila za življenje sposobna država. V njej bi zavladal srbski zakon in ustava in nezadovoljni državljani bodo imeli pravico optirati: ali za njo, ali za Zagreb in Angoro. Ujedinjenje s Slovenijo je pravi nacionalni zločin. Tam nismo imeli ničesar iskati. Niti nacionalno, gospodarsko, politično, kaj šele vojaško. Ti germanski odpadniki so, zbuljenih ali za lahkim zaslužkom, našli ravno v nas lahkomišelnih Balkancih odlični material za izkoriščanje. Proglasili so se za pasivno pokrajino in povzdignili tihotapstvo na stopnjo prave nacionalne industrije. Vse njihove stranke so enoglasne v tem, da je treba z Beogradom prekiniti.«

Radi pokolja muslimanov. Predsednik Džemijeta Ferhad beg Draga je poslal notranjemu ministru obširno poročilo o pokolju Črnogorcev nad muslimani v Sandžaku. V tem poročilu se ugotavlja, da so oblasti okrožne in krajevne dobro vedele, kaj se pripravljalo, pa vendar niso ničesar storile. Ali niso sposobne zasledovati pravih zločincev, ki so v slučaju umora načelnika Boškovića najbrž hajduki, ki ropajo in ubijajo Črnogorce ravno tako, kakor muslimane, ali pa se jim ne zdi vredno uradovati, če so ogroženi muslimanski državljani. Pismo džemijetskega predsednika konča tako-le: »Tu so okoliščine, ki težijo in obtožujejo oblasti še bolj, kot same razbojnice. Od ljudi, ki so klali muslimane, še ni nihče zaprt in klican na odgovornost, četudi bi bilo to prav lahko, ker se ne skrivajo. Upam, da bodele kot minister policije in predstavnik države in njene avtoritete storili vse, da se zopet vrne državi in njeni oblasti ugled, pridobi pravici zadoščenje ter s tem med prebivalstvom prepričanje, da ta pokol nad muslimani ni tudi vam po volji.«

Denar naroda za strankarske interese. P. P. vladarji, ki so se prerili do vladne moči z metodami madžarskih magnatov, so se sedaj lotili odpuščanja in sprejemanja državnih namestencev. Ta premeščenja in zopetni sprejemi so nekaka predigra za volilno borbo. Te odpuščitve, premeščenja ter sprejemanja pa stanejo denar, katerega plačuje narod. Poprej Pašić in Pribičević nista mogla najti denarja, da bi se odpomoglo invalidom, uradnikom, upokojencem, a danes pa je dovolj denarja na razpolago za decimiranje poštenega uradništva in premestitve ter za volilno agitacijo. Na stotine milijonov — kakor se je zvedelo iz dobro informirane strani, 2 milijardi dinarjev narodnega premoženja se bo izmetalo za interese pljačkašev — a invalidi in drugi pomoči potrebni pa bodo stradali in čakali — — — Ljudje sedaj že glasno vprašujejo: ali smo še SHS država, ali pa pljačkašem v zakup prodana domena?

Iz Slovenije.

K OTVORITVI ŽELEZNICE ORMOŽ—LJUTOMER—MURSKA SOBOTA.

V soboto se odpre in izroči prometu železnica Ormož—Ljutomer—Murska Sobota. Ta dan je določil pred mesecem takratni minister Sušnik in če bi on ne bil žel. minister, bi ljudstvo gotovo še čakalo najmanj eno leto na to železnico, kajti prejšnji minister demokrat dr. Popovič v Pašić-Pribičevićevi vladi je to železnico zanemarjal in zavlačeval ravno tako, kakor korupcije obtoženi dr. Kojič. O tem vedo podrobnosti dr. Hohnjec, Vesenjaki in Klekl.

Sedaj je železnica v glavnem gotova in otvarjat jo pridejo ljudje, ki nimajo nobenih zaslug. Začnimo po vrstih K otvoritvi ne pride dr. Korošec, ki je kot državni poslanec na Dunaju z dr. Plojem izposloval skupaj z možmi ormoškega okraja trasiranje in vse načrte. On je kot jugoslovanski minister prometa izdelal projekt za zgradbo železnice v naši državi in je prileško progo stavil med prve in najpotrebnejše. Pri otvoritvi ne bodo najbrž tudi poslanci Jugoslovanskega kluba, ki so uporabili pri vseh proračunskih razpravah v zbornici in finančnem odboru vse mogoče prilike, da pospešijo zgradbo te železnice. Najlepše pa je, da bodo ob strani stali in morali slaviti in gledati druge tisti prebivalci ormoškega in ljutomerskega okraja, ki so se skupno s svojimi zastopniki trudili in zraven plačevali v davkih in dobijo sedaj skromen delež nazaj v obliki železnice!

Železnico odpre minister Stanič. Če bo odkrit in pravičen, bo moral reči: ljudje, jaz se vam zahvaljujem, da Slovenci plačujete več davkov, da so tudi vsled poštenja in reda ter napredka vaše železnice aktivne. Iz vsega tega imamo mi korist in mi gradimo s tem naše železnice in vam prinašam torej malo napitnino: prekmursko železnico.

K otvoritvi bo baje prišel tisti tisti agromerkurjevec, židovsko-politični dr. Žerjav, ki je Štajercem napravil Radgono in železnico Ljutomer—Špilje, da je imelo Mursko polje, Prekmurje in severne Slovenske gorice do sedaj strašno gospodarsko škodo in neverjetne neprilike skozi 5 let. Ljudje se mu pač morajo zahvaliti za takšno narodno zasluge!

V imenu državne oblasti vabi k otvoritvi mariborski veliki župan, ki ima v jugoslovanski Prekiji in na železnici toliko zaslug, kakor »Jutrov« Macafizelj na slovenski književnosti.

K otvoritvi še seveda pride nekaj liberalnih trobil, da bodo klicali »živijo« in »slava« vsem, katerih naše pošteno, delavno ljudstvo ne pozna in ne priznava.

Ob strani pa bodo pravi iskreni ljudski prijatelji, ob strani bo vse pošteno slovensko delovno ljudstvo, kajti njemu so gospodje dovolili samo to, da sme stati ob strani in jim klicati nezasluzeno slavo.

Tako otvarjamo prileško železnico.

POSVEČENJE IN USTOLIČENJE PRVEGA SLOVENSKEGA OPATA V STIČINI NA KRANJSKEM.

Stična je na Dolenjskem ob cesti od Ljubljane do Novega mesta, ravno na sredi. Tukaj je najstarejši samostan na Kranjskem, ustanovljen leta 1135. Kmalu bo obhajal 800 letnico. Beli menihi, cistercijski prebivajo v njem. Velika in slavna je njegova zgodovina. Neizmerno veliko dobrega so storili cistercijski slovenski ljudstvu v dušnem in gmošnem oziru. O tem so spisane debele knjige. A vkljub tem je cesar Jozef II. tudi ta preslavni samostan zatrl leta 1784. Po preteku 114 let so ga dobili cistercijski zopet nazaj (1889). Došli so iz slavnega samostana Mehrerau na Tirolskem. Ogromna samostanska poslopja so našli vsa zanemarjena in skoro razpadla. Koliko truda in stroškov jih je stalo, da so iz razvalin napravili dostojna bivališča. Tudi cerkev, ki je največja na Kranjskem, so precej popravili.

Odkar so se cistercijski vrnili, Stična ni doživela tako veselega dne kakor zadnje nedeljo. Z veliko slovesnostjo se je vršilo posvečenje in ustoličenje novega, prvega slovenskega stiškega opata, preč. g. dr. Avguštin Kostelec. Posvečenje je izvršil ljubljanski knezoškof dr. Bonaventura Jeglič ob asistenci treh opatov: presvetlega generalnega opata cistercijskega reda dr. Kasijana Haid, Stefana Mariacher de Stamo in Placida Epalle iz Rajhenburga; dalje novomeškega inful. prošta Karla Čerin, priorja viteškega križevniškega reda Valerijana Uček, prelata kanonika dr. Lesarja, zastopnikov goriškega knez nadškofa prof. msgr. dr. Ličana in rektorja prelata dr. Brumat, predstavnikov redov, več dekankov ter številne druge duhovščine od blizu in daleč. Genljivim venčastim obredom je prisostovalo mnogo odlične gospode, zlahte in prijateljev slavljenčevih ter polna cerkev ljudstva.

Po dokončanem slovesnem opravilu so se poklonili novemu opatu visoki dostojanstveniki z duhovščino in civilnimi odličnjaki ter deputacije raznih korporacij, med njimi zastopniki Županske zveze z načelnikom gospodom Erjavcem.

Pri slavnostnem obedu, ki se ga je udeležilo nad 100 samih moških — ženske so imele posebno obednico izven klavzure — so se vrstile navdušene napitnice. Za škofovo in opatovo se je odlikovala ona dr. Ličana. Goriški nadškof dr. Sedej, ki leži bolan, je njemu naročil s solzami globoke hvalečnosti v oči, naj v njegovem in cele škofije imenu izrazi opatu in samostanu stiškega vekovito hvalečnost za velikansko dobroto, ki jo je izkazal s tem, da je med strašno vojno sprejel pod svojo gostoljubno streho nadškofa s kanoniki, bogoslovje s profesorji in bogoslovci ter mnoge druge pobege duhovnike goriške škofije; vsega skupaj okoli 80 oseb. Tazen tega so semkaj rešili cele arhive iz knjižnice ter uč-

ne zbirke raznih šol; semkaj so poslale mnoge cerkve svoje podobe in kipe in druge dragocenosti; nekateri tudi znamenite zvonove in redke umetnine; semkaj tudi mnogi zasebniki svojo opremo. Ogromno blaga je dobilo v stiškem samostanu brezplačno svoje zavetišče, ki bi bilo drugače doma gotovo razmetano, pokradeno in uničeno.

Duh starih cistercijskih menihov se je v ti gostoljubnosti pokazal v polni krasoti. Zasluge, ki si jih je gostoljubni stiški samostan za naš narod tukaj pridobil, so neprecenljive. Stiški samostan je omogočil, da je naš narod tam ob laški meji v Primorju dobival navdušenih mladih duhovnikov, ki so v najhujšem času ljudstvo držali pokoncu, ki so se za strašne laške okupacije žrtvovali zanj in mu ščitili največje verske in narodne svetinje. Iz stiškega samostana so tri leta izhajali boritelji za prve in najvišje vzore v najbolj prizadetih in najbednejših krajih naše domovine.

Tega mu domovina ne sme pozabiti! Dr. Ličanov govor je napravil na vse globok utis. Mohorjanom znani pesnik Fr. Neubauer, vpokojeni profesor in sedaj župni upravitelj Pod Gabrom blizu Stične, je v krasni pesmi proslavljal vrline mil. opata. Najdovršenejši pa je bil govor generalnega opata, dr. Kasijana, rodom nemškega Tirolca, ki je povdarjal delo in zasluge cistercijskega reda za izobrazbo človeštva v preteklosti in sedanjosti ter koncem svojega duhovitega govora klical vse narode k edinosti in zastopnosti na podlagi Kristusove vere ljubezni in pravice.

Gromovito ploskanje navzočih je pokazalo, kako jim vsem govoril iz srca. — P. Gerard Korpar (doma od Sv. Marjete pri Ptuj), samostanski oskrbnik, je prebral mnogoštevilne došle telegrame od škofov in drugih dostojanstvenikov, raznih korporacij in prijateljev samostana in novega opata.

Po slovesnih večernicah ob 3. uri so se poklonili ml. opatu pred cerkvo s pristrčnimi čestitkami v pesniški in prosti besedi šolska mladina, Mladeniška in Dekliška Marijina družba in izobraževalno društvo stiške fare, ki jo oskrbujejo menihi. Pri odhodu iz priljubljenega samostana smo si rekli: Lep dan je bil! Gospod sam ga je naredil! Vsi pa, ki smo p. Avguštin bližje poznali, smo prepričani, da ima stiški samostan pod modrim in očetovskim vodstvom opata Avguština pričakovati najbujnejšega procvita in lepe bodočnosti. Gospod naj blagoslovi njegovo vladno v čast staroslavemu samostanu in blagor milemu slovenskemu narodu! Na mnoga leta!

Moje daljše poročilo v člani štajerski list naj opraviči to, da ima stiška samostanska družina med svojimi patri, kleriki, brati in gojenci samostanske privatne gimnazije nad polovico štajercev, za kar je preč. g. opat dr. Avguštin štajerski iz srca hvaležen. Dobrih krščanskih staršev sinovi, ki imajo veselje za tiho, a lepo samostansko življenje, naj se le še oglasijo — še je prostora za nje.

Težke železniška nesreča na Pragerskem. V noči od ponedeljka na torek se je na postaji Pragersko okrog polnoči dogodila velika železniška nesreča. Na okretnici sta trčila skupaj tovorni vlak iz Maribora in mešani vlak iz Ptuja. Mešani vlak je zavozil v zadnje vagone tovrnega vlaka ter jih razbil. Šest vagonov je uničenih. Med razbitimi vagoni je bil eden natovoren s konji, od katerih je eden ubit, dočim jih je pet ušlo ter so jih šele naslednji dan polovili po pašnikih okrog Pragerskega. Spremljevalec konj je težko poškodovan — zlomljena mu je roka in noga. Lažje poškodovanih je tudi par oseb od tovrnega vlaka. Na mešanem vlaku ni bil nihče poškodovan, pač pa je sunek potnike zelo prestrašil ter je nastala na vlaku huda panika. Škoda je zelo velika, ker so bili tovorni vagoni natovorjeni z raznim blagom, kot s sladkorjem, moko itd.

Onevne novice.

NEODLOŽLJIVA PRIPRAVA ZA VOLITVE.

Do torka, dne 25. t. m., poteče važna priprava za volitve — popravljane in izpopolnitev volilnih imenikov. — Somišljeniki! Zavedajte se izvanredne važnosti predstojajočih volitev in storite vse, da ne boste manjkali v volilnih imenikih za volitve v narodno skupščino dne 8. februarja 1925 niti en vaš volilec!

Glede reklamacij opozarjamo še posebno na sledeče: Ne zanašajte se na volilne imenike za občinske volitve. Za volitve v narodno skupščino so pri vsakem občinskem uradu posebni imeniki. Ako ste vpisani v imenikih za občinske volitve, ste lahko izpuščeni v imeniku za državno-zbornske volitve. Zato pazite, da boste vlagali reklamacije na podlagi imenikov za volitve v narodno skupščino. Pri pregledu ne zamenjajte imenikov. Zgodilo se je že, da je liberalni župan pri reklamacijah za občinske volitve predložil našemu zaupniku imenik za volitve v narodno skupščino. Ker zaupnik ni pazil je vlagal reklamacije za občinske volitve po imeniku za volitve v narodno skupščino in so bile vse reklamacije napačne. Sedaj se lahko zgodi isto, ako bi kdo za volitve v narodno skupščino vlagal reklamacije na podlagi imenikov za občinske volitve.

Kjer so občine v nasprotnih rokah, treba posebne pozornosti in odločnosti. Posebno treba paziti na postavno določeni rok za pritožbo. Ako ne prejmete od županstva v petih dneh po vložitvi reklamacije pismene rešitve, ki je po zakonu zahtevana, ali ako se vam je reklamacija zavrnila, se pritožite tekom treh dni na okrajno sodišče. Poznejša pritožba bi se vam radi zamuditve postavnege roka zavrnila, akoravno je upravičena. Pritožbo na okrajno sodišče treba vložiti pri županstvu. O vložitvi zahtevajte potrdilo.

Dr. Oetker-jev
prahza Pudding

dobi se povsod ali pa v tovarni

Jos. Reich v Mariboru.

Svetla glava

Somišljeniki! Pokažimo že s prvo pripravo za volitve, da ne klonemo pred nasiljem in da si hočemo priboriti pravico in uveljaviti red!

Vojaki, ki so letos odslužili ali bodo odslužili svoj rok, se morajo vpisati v volilni imenik (člen 2, odst. 2, zak. o volilnih imenikih). Somišljeniki, obrnite na to svojo pozornost!

Ruski »car« na poti v Zagreb. Kakor je znano, zasedajo ruski carski prestol na oblakih razni potomci carske rodbine Romanov ter delajo silno zmedo med ruskimi begunci-monarhisti. Najbolj vstrajno se razglašajo za belega ruskega carja veliki knez Kiril Vladimirovič, ki pa ima sicer bolj zmernega, a zato nevarnejšega nasprotnika v osebi starega velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Proti samozvanemu carju Kirilu so se izjavili že razni ruski begunski krogi in tako tudi visoka ruska pravoslavna duhovščina, ki se zbira pri nas v Sremskih Karlovcih, Kiril pa ne odneha in pred par dnevi so bili silno presenečeni ruski caristi, ki bivajo v Zagrebu in ki gledajo v Nikolaju Nikolajeviču svojega carja. Po obredu v zagrebški pravoslavni cerkvi jim je pop razglasil, da bo »Njegovo Velikanstvo, beli ruski car« Kiril Vladimirovič v Zagrebu otvoril svojo rezidenco. Ker je Francija priznala Rusijo, se ruski aristokratje selijo iz Pariza in drugih francoskih mest v druge države, ki Rusijo še niso priznale. Kiril Vladimirovič trdovratni pretendant neobstoječega ruskega prestola menda misli, da je v državi SHS Pašić vladar za na večno in zato se seli v Zagreb, kjer so baje že v teku pogajanja za nakup neke vile. Da gre ta trdovratni carski pretendent ravno med one begunce-cariste, ki ga ne marajo, je prvo košljivo poglavje, drugo še večje in važnejše je pa to, da so njegove sanje o večnosti Pašićeve politike ravno tako blodne, kakor one o carskem prestolu. Visoki ruski aristokrati uživajo podporo nekaterih amerikalanskih milijonarjev, ki so pri vsej svoji bistroumnosti le tako slepi v presojanju razpoloženja v današnji Rusiji, da mečejo svoj denar nepasitni in domišljavi ruski aristokraciji.

Važna razsodba državnega sveta za vpokojence. V nekem slučaju je na tožbo glavne kontrole državni svet razsodil tako, da ima vpokojenec s polnimi službenimi leti pravico do pokojnine po novem zakonu, če je bil vpokojen, ko je bil ta zakon z 31. julijem 1923 že v veljavi. Zanimiva razsodba državnega sveta z dne 8. oktobra t. l. br. 31581 se glasi: »Ker je N. N. izpolnil zakonito število službenih let, mu pripada pokojnina po zakonu o činovnikih in ostalih državnih uslužbencih po izrečnem predpisu člena 239, II. odstavek. Ne more se odobriti trditve glavne kontrole, da dotičnik ni preveden in da mu zbog tega v smislu člena 243 istega zakona pripada pokojnina po do takrat za njega veljavnem zakonu. Niti člen 239, niti kateri drugi člen imenovanega zakona ne postavlja pogoja, da bi morali biti uradniki, ki so dovršili zakonito število službenih let, prevedeni, vpokojeni pa, da bi dobili penzijo po novem zakonu. Komisije, določene po členu 226 omenjenega zakona, niso bile dolžne ukrepati o uslužbencih, navedenih v drugem stavku II. dela čl. 239. Te komisije so imele sklepati, kateri državni uslužbenci se še nadalje obdržijo v službi in prevedo po novem zakonu. To so torej uslužbenci, ki so sposobni za službo in katere so tudi morali prevesti. Med tem pa niso bili uslužbenci, katere je smatrala komisija za nepotrebne ali nesposobne za državno službo, prevedeni in z njimi se je dalje postopalo po členu 243, odnosno 239, imenovanega zakona. Komisije bi torej morale, čež se zakonskih predpisov, imeti v vidu samo te dve skupini uslužbencev, med katere pa ne spadajo oni iz drugega dela, II. odstavka člena 239, ker določa sam zakon zanje izjemo. Na podlagi tu omenjenega in na temelju člena 17. in 34. zakona o državnem svetu in upravnih sodišč, je četrti oddeljen državnega sveta razsodilo: da se zavrne tožba glavne kontrole.«

Štrajk zaprtega ruskega novinarja. V zaporih beograjskega sodišča se nahaja ruski begunec in bivši urednik lista »Novoje vremje«, Aleksej Suvorin; zaprt je bil vsled ovadbe polkovnika Jankoviča, ker mu je baje poveril 118 tisoč dinarjev. Suvorin je izdal v Beogradu knjigo »Ceo Beograd prestonica«, ki je nekak adresar za celo mesto. Za izdanje te knjige ni imel potrebnega kapitala, katerega mu je slednjič dal na razpolago Jankovič. Ker mu po izdanju knjige Suvorin denarja ni vrnil ter se ni držal sklenjene pogodbe, ga je tožil in dal zapreti. Suvorin se nahaja že 34 dni v zaporu, ker pa smatra, da je zaprt po krivici, noče zavživati nobene hrane. Že 34 dni živi samo ob vodi ter je tako oslabil, da se ne more več držati na nogah.

Velika carinska goljufija. V Zagreb je prišlo na naslov firme Napusi veliko število zabojev raznega blaga. Med trgovcem Napusi, ki je španjolski žid iz Beograda in med cariniki ter špediterjem je bila dogovorjena goljufija na ta način, da se blago po veliko nižji teži in še na druge goljufive načine, — svila za hombaž itd. zacarini. Neki drugi trgovci so pa prišli tej goljufiji na sled ter so sredi noči alarmirali redarstvo in druge oblasti, ki so vso blago zasegle. Sedaj teče kazensko postopanje proti firmi Napusi, proti špediterju in proti carinikom, ki so bili tedaj v službi.

Za 4000 D proglasil brata za mrtvega. Nedavno je prijavil uradnik zavarovalne družbe »Srbija« Boško Vasič svojemu direktorju Vasi Jovanoviču, da mu je umrl njegov brat Milivoj Vasič, sotrudnik lista »Novosti«, kojega lastnik je direktor Jovanovič. »Novosti« so na podlagi te prijave pisale obširne nekrologe o umrlem, katere so ponatisnili tudi drugi listi; nedavno se je vršil tudi parastos novinarjev za »pokojnim«. Na veliko čudo pa se je kmalu za tem javil »umrli« novinar svojemu kolegu in nato še svojemu šefu. Cela stvar

se je izkazala nato kot sleparija njegovega brata, ki je na račun »smrti« dvignil 4000 D, za katere je bil Milivoj Vasič zavarovan.

Na pritisk P. P. režima izpušteni ubijalci. Pred meseci smo poročali, kako so ubili orjunci v Osijeku hrvatskega omladinca Veseliča. Radi tega uboja sta bila aretirana orjunaša Vrga in Kantor. Oba so pa sedaj po 6 tedenskem preiskovalnem zaporu izpustili. Osiječani so radi tega protizakonitega čina zelo in upravičeno razburjeni.

Radi orjunaške table trideset dni v zaporu. V Šibeniku je nek neznanec pomazal orjunaško tablo, ki je visela nad prostorom, v katerem se nahaja orjuna. Policija je iskala krivca, a vse je bilo zaman. Ko je policija videla, da bi lahko ta »grozen zločin« ostal nekaznovan, so kar meni in tebi nič vtaknili pod kajuč hrvatskega omladinca Duika Gaubeta in ga obsodili na 30 dni zapore. Policija je to storila na pritisk orjune. Koliko ubojev si je že privoščila orjuna, a doslej ni bil niti eden kaznovan, a radi pomazanja orjunaške table mora nedolžen človek odsedeti 30 dni v policijskih zaporih.

Državni zavod za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani razpisuje natečaj za deset štipendialnih mest v šoli za dispanzerske sestre, ki se prične dne 3. februarja 1925. Opozarja se na »Uradni list«, v katerem so pogoji objavljeni.

Iz Maribora.

Volilci, reklamirajte! Še enkrat opozarjamo vse volilce in prijatelje SLS v Mariboru, da poteče rok za reklamacije dne 25. novembra opoldne. Pojdite takoj na magistrat ali v tajništvo SLS v palači Gospodarske banke, I. nadstropje. Med uradnimi urami, to je od 3. do 6. ure zvečer si lahko vsakdo ogleda prepis volilnega imenika. Volilno pravico imajo vsi tisti, ki so 8. novembra 1924 dopolnili 21. leto in ki so naši državljani. Opozarjamo, da so tisti, ki so pri občinskih volitvah potom reklamacije dobili volilno pravico, že vpisani. — Tajništvo SLS.

Mariborski radikal dr. Ravnik v Hočah. Volitve so tu in tudi mariborska radikalija se je začela gibati. Zna ni Janko Tavčar se mudi te dni v Beogradu, kamor je nesel cel koš intervencij. Po mariborski okolici pa se je začel gibati denuncijant Slovencev dr. Ravnik. V soboto zvečer se je ta junak naenkrat pojavil v Hočah. Shoda si ni upal sklicati pod firmo radikalije, ampak je vabil ljudi s slepilom, da jim bo razlagal o agrarni reformi. Res je ujel par ptičev na te limanice in jim je grozil v gostilni pri Wizerju, da morajo vsi oni, ki so deležni dobrot agrarne reforme, voliti radikalno, sicer jim bo radikalna stranka odvzela potom agrarne reforme podeljeno zemljo. Skupaj zbobnani Hočani so poslušali Ravnikove klobasarije s pikrimi opazkami, ki so padale na račun radikalije. Konečno je dr. Ravnik svoje poslušalce v ostri zimi pomiril s tem, da jim je plačal par litrov kuhanega vina. Kakor hitro se vrne iz Beograda gospod. Janko Tavčar, potem pa se bo mariborska radikalija spustila na volilno agitacijo z geslom: za agrarno reformo in za kuhano vino. Pri zadnjih volitvah so slepili slovenski radikali viničarje s kravami in invalide z invalidskimi domi; v letošnji hudi zimi pa bodo tolkli na boben agrarne reforme in kuhano vino bodo plačevali. Vsekako pa je debela razlika med brejo kravo in litrom kuhanega vina. Ako bi bili srbski radikali res taki dobrotniki najnujnejše pomoči potrebnih, potem bi predvsem rešili pred polomom svojo politično najožjo žlahto — Tavčarje — a doslej tega niso storili; dasi je g. Janko Tavčar več v Beogradu kot v Mariboru, kjer se mu je vsedla v sanatorij Ljubljanska kreditna banka.

Štefanovič se je pojavil v Mariboru in je obdržal konference z nekaterimi protidemokratskimi skupinami. Baje bo v kratkem pričel izdajati »Radikala« in posegel v volilno borbo.

Odpušteni kaznjeneц pretepel paznika. Po 18mesečni kazni je bil odpuščen iz mariborske kaznilnice neki Kavran. Ko ga je paznik peljal preko mosta, je pa Kavran iz maščevanja ali pa za to, da pride čez zimo zopet v zapor, začel paznika suvati in klofutati. Na pomoč so prišli policaji, ki so napadalca ukrotili ter spravili nazaj v ječo.

Sprememba posesti. Schmidererjevo hišo v Cankarjevi ulici št. 10 je kupil mariborski notar dr. Josip Barle. Znani Tavčarjev sanatorij preide v last Ljubljanske kreditne banke.

Ljudska univerza. Prihodnji ponedeljek, dne 24. t. m., predava v kazini g. profesor dr. Kotnik o Parizu; mnoge skioptične slike. Mala vstopnina. Začetek ob 8. na 8. uro zvečer.

Velika kavarna. Sredo, dne 19. novembra 1924 elitni koncert s sodelovanjem pomožnega salonskega orkestra, gsp. Milana Perza.; gsp. Winterthalerja: solo na klavirju; gsp.: Lukeša: solo na harfi. Spored: 1. Wagner: koračnica iz opere »Tanhäuser«. 2. Fučik:

Zimske burje. 3. Weber: Overtura iz opere »Oberon«. 4. Puccini: Madame Butterfly. 5. Solo na klavirju gsp. Winterthaler. 6. Parma: Mandolinata. 7. Sinding: Sumenje pomladi. 8. Trio: harfa, violina, harmonij, gg. Lukeš, Perz, Friedmann. Bach Meditacija solo na harfi: a) g. Lukeš, b) g. Lukeš. 10. Mayerbeer: Ples z bakljami. 11. Kalman: Velika potporija iz operete grofica Marica itd. Petek, 21. novembra 1924: Večer slovenskih kompozitorov. Pri vseh elitnih koncertih svira pomnoženi orkester salonske kapele E. Perz.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

69

»Ampak dragica, kako ti znaš zabavno govoriti! Ujeli —? Mene —? E-hm —! Preklicano! Rad bi videl tiste ljudi —! Presneto se bodo morali potruditi in prav široko bodo morali odpreti oči, da mi bodo vobče blizu prišli! Topot upam da jih vkljub vsemu prav pošteno potegnem!

Nikar se torej ne boj zame, moja ljuba mala ženica! Nimajo me še —!

O, kolikokrat se je že tako borila z njim —! Pa kako dobro je vsakokrat vedela, da se bori zaman, da bo podlegla —.

In podlegla je tudi danes —.

Srce jo je iznova zbolelo, težka utrujenost je legla na njene živce. Preveč se je razburjala, nobeno slovo še ni bilo tako težko, hudo, kakor današnje.

Čuti so jo zapuščali, pred očmi se ji je meglilo. Niti Percyja ni več dobro videla.

Zdela se ji je, da ji nekaj pravi, pa ni ga razumela. njegov glas je bil tako čuden, nenaraven —.

Zaprla je oči, telo se ji je zazibalo.

Vzel jo je v naročje, posadil jo je na bližnjo kamenito klop med cvetje in zelenje, še zadnjikrat ji je poljubil trudne oči, poljubil njeno mokro čelo, njene polodprte ustnice.

Nato se je vzravnal, se zavil v povrtnik in šel —.

Enakomerno udarjanje vesel je zbudilo Margareto iz njen polnezavesti.

V hipu je bila na nogah.

Vsega se je zavedala, šel je in kolikor je človeška pamet mogla preračunati, se nikdar več ne povrne. In ona, njegova žena, pa njegovih zadnjih besed ni razumela, ni užila sladkosti njegovega zadnjega poljuba —!

Različno je čula udarce vesel skoz temno noč. Šest do osem vesel je bilo, gotovo ne manj.

Šest do osem veslačev —! Torej je vzel veliki čoln in njegova pot bo dolga. Gotovo ne potuje samo v London, še dalje, — v fort Tilbury, kjer leži na sidru »Zora« ter čaka njegovega povelja in ugodnega vetra.

Misli so se ji vračale.

Še jo je bolelo srce, še je ležala težka utrujenost na njenih živcih, toda njena bolečina je bila nema, topa, njeni možgani pa so napeto delovali.

Čimdalje je mislila, tembolj je bila prepričana, da potuje Percy v fort Tilbury in na »Zoro«. Seveda, v Boulogne mora —! Tam bo dvoboj. Tudi Renata Candelle ji je tako povedala in jo še vprašala, ali hoče za njim.

Za njim —?

O Bog —! Ali ni bila ta misel edina prava, pametna, razsodna v vrtincu zbeganih misli, ki so drvele čez njeno dušo —?

Da bi šla za njim —!

Ali bi ga našla?

Gotovo! Bog vendar ne more pripustiti, da bi bila ločena od njega, ki ga ljubi, ki je njen mož, — ločena v trenutku, ko je v smrtni nevarnosti, ko je njegovo življenje izgubljeno —.

Percy potuje v Boulogne —. Za njim pojde v Boulogne —.

Če se koj odpelje v Dover, še utegne ujeti poštno ladjo in prišla bo na Francosko skoraj obenem s Percyjevo »Zoro«. V Boulognu — o tam ji ne bo težko, najti soproga! In potem bo — vohunila! Poizvedela bo za Chauvelinove odredbe in če je naročil vojake in koliko in kaj namerava s Percyjem.

Pravo

Schicht-ovo mlo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

O — vse pojde gladko!

Kako dobro se je še spominjala, leto dni je bilo temu, svojega potovanja v Calais v spremstvu gospoda Foulkesa! Srečo je imela tistikrat, koristila je soprogu, če že ne z drugim, vsaj s tem, da je zmotila Chauvelina.

Kdo ve, kako še pride! Morebiti utegne pomagati Percyju. Ni bilo sicer mnogo upanja, pa upala je le. Predalec je šel topot drzni pustolovec, preveč je stavil na eno samo kocko —.

V žepu je stiskala potni list Renatin.

Kak namen je imela francoska igralka, da ga ji je pustila? Margareta ni vedela odgovora, pa hvaležna je bila Renati, uslugo ji je storila. Nesrečo ji je sicer prinesla v hišo, pa zdelo se ji je, da je prinesla tudi srečo, zadnjo, največjo srečo v življenju —.

Tako je premišljevala in bolj in bolj se ji je utrjeval njen sklep. Percy je ne bi bil hotel vzeti seboj. Niti misliti ni bilo na to. Toda — ali naj sama ostane v praznem Richmondu, medtem ko stopa v nastavljen zanko njen ljubljani Percy? — Znorela bi, če bi morala ostati doma —.

In na poti mu tudi ne bo. Kako neki! Saj je bilo vse izgubljeno —! Percy ne bo mogel več uiti. Ob določeni, napovedani uri bo na določenem, dogovorjenem kraju. In vrhu tega — preoblekla se bo, Chauvelin je ne bo spoznal. Blizu bo Percyju —.

Doma je pa tudi ne bodo pogrešali. Družina je bila navajena, da sta večkrat nenadoma odpotovala, v London, na Škotsko, k raznim prireditvam. In če bi tudi kdo kaj govoril, naj pa —! Menila se je za to —! Bodo že utihnili!

Tako si je razoroževala svoje pomisleke in si prigovarjala. Druga ni bilo treba, ko da naroči konje in voz.

In tudi to je koj storila.

(Dalje prihodnjič).

Fižol in orehe kupuje po najvišjih cenah F. Starčič, Maribor, Vetrinjska ulica št. 15. 1429 6—1

Lokal v Mariboru, zelo pripraven za mešano trgovino, ker konkurence ni v bližini, ob križišču cest, se da takoj v najem. Vprašati pri Voršiča nasl., Maribor, Slomškov trg št. 16. 713 2

Umetniške gosli na prodaj. Vpraša se pri hišniku v Cirilovi tiskarni.

Na prodaj po nizki ceni tovorni vozovi lahki komplet, različna kolesa za tovarne vozove, lahka in težka, samokolnice, dvokolnice itd. Vpraša se pri Josip Stajniku, kolarski mojster, Jugoslovanski trg št. 3 Maribor. 717

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—1. 107

Natečaj.

»Društvo za zidavo nove župnijske cerkve Sv. Magdalene v Mariboru« razpisuje v dosego črtežev (skic) za nameravano novo župnijsko cerkev splošni natečaj, katerega se morejo udeležiti osebno oni inženirji in arhitekti, kateri stalno prebivajo v krajlevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Določene so sledeče nagrade: I. nagrada 15.000 D, II. nagrada 10.000 D, III. nagrada 7.500 D. Razpisovalec si pridržuje pravico do nakupa nenagrajenih projektov po 5.000 D za vsakega.

Presojevalno razsodišče obstoji iz gospodov: inženir Jaroslav Foerster, univerzitetni profesor v Ljubljani, načelnik; inž. Adolf Baumel, gradbeni nadsvetnik mestnega magistrata v Mariboru, namestnik načelnika; inž. Anton Dolenc, šef okrožne gradbene sekcije v Mariboru; inž. Miroslav Hengerer, ravnatelj Jugoslovanskega inženirskega podjetja v Mariboru; kaplan Pavel Holcman, Sv. Magdalena v Mariboru; dr. Franc Kovačič, profesor bogoslovja in umetnostne zgodovine v Mariboru; dekan in župnik Anton Stergar, Sv. Magdalena v Mariboru.

Natečajne izdelke je poslati na »Društvo za zidanje nove župnijske cerkve Sv. Magdalene v Mariboru« do dne 28. februarja 1925 ob 12. uri.

Za zasnovo potrebne določbe in načrte dobe konkurentje pri zgoraj navedenem društvu proti plačilu zneska 30 D.

Društvo za zidanje nove župnijske cerkve Sv. Magdalene v Mariboru, dne 30. oktobra 1924.

Pavel Holcman, tajnik.

712 3—1

Anton Stergar, načelnik.

Kdor v »Straži« oglašuje, uspeha gotovo se raduje!

Brezplačno želi vstopiti absolutinja drž dvorazredne trgovske šole v kakšno večje podjetje. Naslov v upravištvu. 706

CUNJE

krojaške, suknjene in platnane odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15
Zamenjam tudi staro železje katero je za uporabo, s kovalnimi odpadki in vilitina.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

F. Voršič-a

naslednik,

Maribor, Slomškov trg 16

Pojasnila brezplačno!

Denar naložite

najbolje

pri

najvarneje

Spodnještaterski ljudski posojilnica r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Prva žebliarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Tel. on interurb.: Podnari 2.

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Žebli za normalne in izklesane železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, les i. t. d., žebli za čevlje. Srečke za cipe in trage, srečke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuke za podobe, zid, cevi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Iščilne ploščice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločninino, kolisa itd. Vijaki čepi. Verige.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago!